

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמאי ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתם סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הנה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ח"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
ברוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להנה"ק מקוויגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמד או יפרסם דבריו
אני אטיב בעומה להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איהו מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שמוע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם, כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יחיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבשו בי תנומכי.

אתוון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסייע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

שערי זבול

רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה ומליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

מלליצי יוד שר

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

וישא בלעם את עיניו וירא את ישראל שוכן לשבטיו. במדרש (במ"ר ב:): אף בלעם הביט בהם ויבא עיניו כנגדן, שלא היה יכול ליגע בהם, שנאמר ו'וישא בלעם את עיניו', אלו הם הדגלים. התחיל אומר מי יכול ליגע בבני אדם אלו וכו', מיכן למדנו שהיו הדגלים גדולה וגדר לישראל, ע"כ. ביאור הענין, שכשראה בלעם את הדגלים אמר מי יוכל ליגע באלו, משום שענין הדגלים הוא השלום, שכל אחד מכיר מקומו ואין ביניהם שום מחלוקת, ובאופן זה אין דבר רע יכול לפגוע בהם. וכמו שנראה לפרש דברי המדרש (במדב"ר ב:ב) שבשעת מתן תורה כשראו ישראל את המלאכים שהיו עשויים דגלים דגלים, אמרו הלאו אינו נעשים דגלים כמותם, אמר להם הקב"ה נתאוותם לדגלים, חייכם שאני עושה שאלתכם. אמר למשה לך עשה אותם דגלים כמו שנתאו. וביאור הענין נראה, משום שיסוד ענין הדגלים היינו שכל אחד מכיר את מקומו, ואז יש ביניהם שלום מבלי מחלוקת, וכפי שנרמז בפסוק 'וגם כל העם על מקומו יבא בשלום', היינו שאם כל אחד יכיר את מקומו, אזי מתקיים השלום. וזה הדבר שיש אצל המלאכים שאין ביניהם מחלוקת, ובשעת מתן תורה נתאו בני ישראל לדגלים ולהכיר כל אחד את מקומו, היינו שרצו שיהיה תמיד השלום ביניהם. וכשיש שלום אין דבר רע פוגע בהם. ולכן כשראה בלעם את ישראל עשויים דגלים, אמר מי יוכל ליגע באלו. מפני שש"י שאין מחלוקת ביניהם, ועשויים דגלים מובדלים כל אחד לפי מקומו, אין דבר רע פוגע בהם, כי שורש השטן הוא מערעב, שאז הוא היפוך השלום, והשלום הוא כלי מחזיק ברכה. וזה מה שאמרו (שבת פט.) שבשעת העגל בא שטן וערעב העולם, שידע דכשיעמדו כל אחד על מקומו מבלי מחלוקת, אין הוא יכול לפגוע באין לו שליטה עליהם. וכן מצינו בכמה מקומות ששלט השטן ופגע בבני ישראל, שהיה שם את ענין הערעובי, שרומז על כך שאינם בשלום, ורק אז יכול השטן לפגוע בבני ישראל. (זרע שמשון במדבר אות ג' ד"ה זהו הטעם).

לע"נ הג"ר נחום ב"ר יוסף הסופר מטאחוב צ"ל
יאצ"א א"י

וירא בלק וגו'. הדקדוקים רבו במקרא קודש אלה: (א) שהתחיל 'וירא בלק' ואמר 'ויגר מואב', וחזר ואמר 'ויקח מואב' (ב) מה 'כי רב הוא' (ג) מה שאמר אל זקני מדין 'עתה ילחכו הקהל', מה לשון 'עתה' (ד) מה שחזר 'ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההיא' (ה) 'וישלח' מלאכים מורה שבלק הוא ששלח. (ו) לקרוא לו 'לאמר', מה לשון 'לאמר' (ז) 'הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ', אין לו ביאור, ופירוש רש"י ידוע. (ח) לשון 'ממול' (ט) 'ועתה לכה נא ארה לי', מה לשון 'עתה' (י) 'כי ידעת' הוא לשון עבר, הוה ליה למימר 'כי ידוע לי', כי עיקר השליחות על ההווה, ולא מהעבר.

אמנם כעין דאיתא גבי פרעה 'דבר אל בני ישראל וישבו ויחנו לפני פי החירות וגו', ואמר פרעה לבני ישראל נבוכים הם בארץ', הנה כי כן היו גם כאן [בלק] במבוכה, והוא על פי מה שאמר (גטיין לח). 'עמון ומואב טהרו בסיחון', שלא הותר לישראל ארץ עמון ומואב

רק ע"י סיחון, והוא מבואר בפסוקים לעיל 'ויקח ישראל וישב את כל הערים האלה וישב ישראל בכל ערי האמורי', הנה רומז לנו הכתוב באצבע איך שלא יחשב ארץ 'מואב', כי אם ארץ 'האמורי', ונתן טעם 'כי חשבון עיר סיחון מלך האמורי היא', ואף שעיקרו של מואב, אחר ש'הוא נלחם במלך מואב ויקח את כל ארצו מידו', ולא ממילא יוחשב ל'סיחון', ולא 'למואב'.

ואמר 'על כן יאמרו המושלים בואו חשבון תבנה ותכונן עיר סיחון', והוא לפי שאם היה נחשב לארץ מואב, הרי זה כמי שבונה בקרקע של חבריו שלא ברשות, ויוכל בעל הקרקע לומר לו טול עציך ואבניך, אבל זה שפיר 'תבנה ותכונן', ואין לחוש לערעור מואב, כי 'עיר סיחון' היא. ועל דא תברתהון, 'כי אש יצאה מחשבון, להבה' היא הגורם ש'קריט סיחון', ולשון 'קריט' לשון 'קריאה' ג"כ, שנקראת על 'סיחון'. ואמר הכתוב אף שהעם ממואב הוא, 'אוי לך מואב אבדת עם כמוש' שהוא עבודה זרה של מואב, אף שלא היה להם רשות לישראל ללחום במואב, אבל אחר ש'נתן בניו פליטים ובנותיו בשבית למלך אמורי סיחון', א"כ כבר נקראו על שם סיחון וייתייחסו לעם סיחון, לכן אמר 'וישב ישראל בארץ האמורי', רצונו לומר 'לאמורי' ייתייחסו הערים האלה.

וסיים הכתוב 'ויסעו בני ישראל ויחנו בערבות מואב', חזר וקרא אותם 'מואב' לומר שהיו המואבים אז במבוכה, שמה הטעם לפי שסיחון לא היה ממואב, לכן

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד צ"ל

ארייברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח וירש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן. וועט עס טוהן פאר אייער ישוועה פריזאט. באמנות, קאנפידענשעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין. באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט. אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעבענעקייט. מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- משרייבט די נאמען נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויפגען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.
- דאק אויך דעם מקבלידעג אופן פון מכן דורות ישרים ווערט מען ווי עס ווערט מקוים די ווערט פון אריה"ק אויפן הארץ: **יבדל הלב - אבנידעם ויין הארץ צו אידישקייט, שיתחבר לבו לשמים לשובה - ס'וועט די נאמען מענטש, ותרם מלאים - וועט עתה וואונדער.** מקוים עס געבען פון מעשה.
- מקוים באשטעלען אפאר שטיינער כדי מ'זאל עס לייגען ביי אסאך צדיקים.

דאק אויך דעם מקבלידעג אופן פון מכן דורות ישרים ווערט מען ווי עס ווערט מקוים די ווערט פון אריה"ק אויפן הארץ: **יבדל הלב - אבנידעם ויין הארץ צו אידישקייט, שיתחבר לבו לשמים לשובה - ס'וועט די נאמען מענטש, ותרם מלאים - וועט עתה וואונדער.** מקוים עס געבען פון מעשה.

פאר פרטים וועט-טקסט מכן דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

צופרידענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:

מיינ קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. ער לערנט מוסר, ער וויל ענדיגען א מסכתא

מיינ ווזה בעהט מיר 'וועק מיר' 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע

מיינ יצחק האט אריינגעלייגט א פילטער

איר האב נישט געהאט קיין מנוחה פארדעם, נישט וויסענדיג וואס מיינ בחור טוהט

כהאב אינגעווייזען וועגן הצלחה מיט מיינע קינדער נאכען מנוב זיין פאר מיינ חברי קינד

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"פ כ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאוד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצוות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל יר"ח

מכון מליצי יושר

הגדרות אבני נור - מהדורת לאנדא

על פרשיות התורה ומועדים

עם ביאורים הארות והערות

הותר להם ארצם. או אפשר שנתבטלה האזהרה לגמרי והותרה לגמרי, שאם בישראל אמרו שאין סומכין על הבטחה, כמו שנאמר 'וירא יעקב מאוד', אף שהבטיחו הוא יתברך, חשב שמא יגרום החטא, כל שכן המואבים חשבו שמא גרם זכות ישראל שבטלה אזהרה זו, או ברשעתם אשר הגדילו להרשיע עד שהופקרו להורישם.

ועם זה יובן שפיר, לפי שהיו אז במבוכה מאיזו טעם הותר להם לישראל ארץ מואב ע"י סיחון, 'וירא בלק בן צפור' בחכמתו 'את כל אשר עשה ישראל לאמורי', כי נחשב לארץ אמורי ע"י שהיה תחת ממשלת סיחון, א"כ גם האי גברא בהאי פחדא יתיב, שהרי בלק הוא היה ממדין, ואחר שהוא היה המושל על מואב, אולי על ידו יותרו גם מואב, לכן אמר לשון ראה, 'וירא', כי ראה זה הטעם שלכך הותר ארץ מואב, ואולם בפיו לא אמר, כי בנפשו הוא.

והנה מואב גם המה השכילו זאת, כי אפשר שלכך הותר ארץ סיחון לפי שהארץ מתייחסת 'ארץ סיחון', לכן אמר 'ויגר מואב מפני העם מאוד כי רב הוא', חוזר על בלק, שפחדו מחמת שבלק הוא הרב, אולי לא יתייחסו עוד למואב [אלא למדין, ותחשב הארץ כ'ארץ בלק', ולא כ'ארץ מואב'], 'ויקח מואב' עוד 'מפני בני ישראל', שהם היו במדרגה עליונה, כי אולי פעלו בזכותם לבטל האזהרה, 'כי צדיק מושל יראת אלהים', כי לא ידעו דבר ברור מאיזה טעם הותר להם ארץ סיחון.

והנה מספיקא היו יכולין למנות עליהם איש מואבי, אך אמרו שגם בזה לא ירפא שברם, כי חשבו שאפשר שהאזהרה אינה רק שלא יתחילו להתגרות במואב, אבל אחר שסיחון התחיל להתגרות בהם, שלא

ביקשו רק לעבור בארצו, וסיחון שיצא לקראתם, הוא הנקרא מתחיל להתגרות ברעה, עיד"ז הותרה האזהרה, אע"ג שממואב המה. לזה 'ויאמר מואב אל זקני מדין עתה', כלומר אפילו נקח כל צדדי האזהרה לטוב עלינו, מ"מ הרי אנגרין הותר להם, א"כ 'עתה' בכל אופן 'ילחכו הקהל את כל סביבותינו כלחון השור את ירק השדה', אפילו שיתאמת להם שממואב יתחשב, מ"מ לחיכה ואנגריא הותר להם. וכבר אמרו אין אדם מעמיד עצמו על ממונו, וכאשר יקומו להציל ממונם, אפשר שיצמח תיגרא ומריבת מלחמה ביניהם, באופן שיתלה הקלקלה שפרצו הגדר תחילה, ועיד"ז פקע האזהרה, הוא ריעותא אחת.

ועוד ריעותא: 'ובלק בן צפור מלך למואב, א"כ אולי ידונו אחר בלק שאינו ממואב, [ולכן מותר ללחום עמהם], ולזה אמר 'בעת ההיא', כי אם יתברר להם שידונו אחר בלק שאינו ממואב, נקל היה להם זאת לתקן [למנות עליהם איש מואבי, רק 'בעת ההיא' היה בלק מלך מואב, ואפשר להחליפו].

ולפי שהיו נבוכים בסבר הספיקות על איזה קוטב תסוב האזהרה, ובלעם היה מוחזק לנביא, כמו שמצינו (זבחים קטז). שבשעת מתן תורה נתקבצו אצלו, לזה שלח בלק לבלעם, [הגם שהעם

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

מלקוט סוחר גליונות

"מליצי יושר"

שיצא לאור עולם מדי שבוע בשבוע

הנ"ר שלום איזון זצ"ל
בעת הספדו בשעת הלילה
של מרן בעל החזון
יחזקאל הכרזו:
"צנסיות" מאת רבינו
לפרסם שהבטיח שימליץ
סוף למי שילמוד בספריו.
וכן למי שיפיק את חידושי
תורתו.
(תרבות אפרים אורח ח"ב עמ'
רמ"ח)

אפשר להשיג הספר בחנויות
הספרים המובחרות
הפצה ראשית: גליונות
718.633.5103

ליתר מרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilyonmy@gmail.com 732.510.0560

שנתרפא אחד, יש לומר דמלין השלישי. ולא ידעתי כוונת כבודו, אם דעתו דאפי' נתרפא שניהם אין מלין השלישי, ודאי דבר בטל לומר כן, דא"כ 'מתו' כדי נסבה.

ובני מהר"ש נ"י אמר, שאפי' היה הדין בשור דאף לאחר שנתרפא חשיב מועד, אין ראייה לגידון דידן, דשאני התם שהחזקה בשור, ואין נפ"מ בשור אם לבסוף בא האדם לכלל רפואה, כיון דהוא עשה גניחתו שהיה אפשר למות מחמת גניחה זו, ואם לבסוף האדם נתרפא, אין זה מעלה ולא מוריד לענין מועדות השור. משא"כ להחזיק הילדים, שפיר י"ל שאם אחד מהם נתרפא לא הוחזקו הילדים, עכ"ל.

והנה החלקת יואב שם העיר כסברת השם משמואל הנ"ל שהביא האבנ"ז, וז"ל: אין לחלק ולומר דדוקא שם דדנין לגבי שור, והרי השור עשה את שלו וגנח, לכן היו מחויב הבעלים לשמרו [אפילו אם לבסוף נתרפא האדם], משא"כ כאן לא הוחזקו התינוקות במתו. דזה אינו, דודאי לא לחנם נקט הש"ס 'סיכין דוקא, לא בנגיחה בעלמא, מטעם דכל שסיכין כיון שאמדהו רופאים למיתה, דינם כמתו, דהרי בסנהדרין (דף עח.) מבואר דגוסס בידי

אדם דינו כטרפה, ומפשטות הש"ס והרמב"ם (פ"ד ה' רוצח) משמע דלאו דוקא גוסס, רק כל שאמדהו רופאים למיתה דינו כטרפה וכו', וטרפה גברא קטילא הוא, וא"כ דינו כמת, [ולכן נעשה מועד, אבל בנגיחה בעלמא אין דינו כמועד], עכ"ל.

וכתב על זה האבני נזר, וז"ל: ראיתי דבר חידוש במכתב כבודו, שאצלו 'נסתכן' ו'אמדהו למיתה', דבר אחד. ופשוט [דזה אינו], ד'נסתכן' נקרא אפי' לא 'אמדהו למיתה', [וא"כ אין לומר דהגמ' בב"ק דמיירי ב'סיכין' ג' אנשים, דדינם כמתו], עכ"ל. והנה הבאנו לעיל מה שכתב האבני נזר, דאם שני ילדים נסתכו ואח"כ הבריא, דאין לומר דחזקה שגם השלישי יסתכן, משום דחזקה כשם שהראשונים הבריא, כן גם השלישי יבריא, כיון שכל עצמך באת לומר שלא ימול השלישי משום חזקה, והרי החזקה מורה על הבראות שגם השלישי יבריא.

אבל בחלקת יואב (קמא יו"ד סימן כ"ז) כתב, וז"ל: כיון דהוי חזקה שיהיה התינוק מסוכן, איך רשאים אנחנו לסכנו. ואף דכמו שהוחזק שיהיה מסוכן, כן הוחזק שיהיה נתרפא. אבל אין זה דמיון, דחזקה מועילה רק להחמיר שלא למולו, אבל לא לומר שיתרפא ג"כ, דשמא לא יתרפא, עכ"ל.

וגם האבני נזר בסימן של"ג צידד לומר דאולי ליכא חזקה שיבריא, אבל מטעם אחר, דחזקה שייך רק על דבר היוצא מן הסדר הרגיל, אבל רפואה אינו דבר היוצא מן הרגיל.

וז"ל: עיקר ספיקי אם אפשר לומר דכשם שהוחזק לסכנה, כך הוחזק לרפואה, דיש לי לדון אם שייך חזקה לרפואה, דלפי הנראה חזקה לא שייך אלא בדבר היוצא מן הסדר, כגון שור שנגח, דסתם שור לאו גנח, וכשנגח פעם אחת אמרינן מקרה הוא, אך כשנגח ג' פעמים, אמרינן המקרה לא תמידי, וש"מ דיצא זה מחזקת שאר שוורים.

וכן במילה, סתם ילדים חיים וקיימים ואינם מתים מחמת מילה, וכשמתו שני בנים מחמת מילה, אמרינן דיצאו אלו מחזקת שאר ילדים. אבל בשנים נסתכו ביותר, אמרינן שאר ילדים אינם מסתכנים ביותר, ויצאו אלו מחזקת שאר ילדים להסתכן. אבל מה שנתרפא, זה טבע החולים, דאף המסוכנים רובם לחיים, ומ"מ אפשר השלישי ימות ככל מסוכנים דרוב חיים ומיעוט מתים, ולא שייך בזה חזקה [דהוחזקו לרפואה, כיון דרפואה אינו דבר היוצא מן הסדר]. (המשך בשבוע הבא).

לע"נ הר"ר יוסף ב"ר שמואל טורנר זצ"ל יא"צ ט"ז תמוז

בליל שבת קודש קידוש אומרים 'אשת חיל', דשבת נקראת 'כלה מלכתא', והיא מדה שביעית מדת מלכות, שנקראת אשה יראת ה' אשת חיל. וכל שבחי אשת

המואבים בכללם היו יראים וקצים מפני בני ישראל, מ"מ פחד בלק יותר], כי על עצמו נוגע ביותר אם לא יסתעף נזק מה שהוא מושל בארץ, ולזה 'וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור וגו' לקרוא לו לאמר, רוצה לומר שיאמר לו האמת בכוונת האזהרה מפיו יתברך שלא לצור את מואב. ואמר 'הנה עם יצא ממצרים הנה כסה את עין הארץ והוא יושב ממולי', ו'ממולי' יש לו שני פירושים, או כנגדי, או לשון כריחה כפירוש רש"י, ושניהם אמת, כי זהו ספק שלו, או שהם יושבים כנגדו ואין חשש נפשות, כי האזהרה קיימת לכל יצורו למואב, או שכבר נתבטלה האזהרה, ובאים הם להכריתו. ובדרושי רבי שמשון אסטרופולי כתב ד'ממלי' נוטריקון מ'ואב מעבר ל'ירדן ל'ירחו, [כדכתיב בסוף פרשת חקת 'ויחנו ל'ירחו, וכעבר מעבר ל'ירדן ל'ירחו', ועל זה אמר בלק שבני ישראל יושבים 'ממלי'], ואחר שהארץ מתייחסת למואב, ואעפ"כ כבשו את ארצם, הרי כולם בסכנה. או שתלוי באדוני הארץ אם הוא ממואב או מעם אחר.

ואמר 'כי ידעתי את אשר תברך מבורך ואשר תאור יואב', 'ידעתי' לשון עבר, כי היה נבון בסבך הספק, אם אמנם בתחילה חשב לידיעה ברורה שפעלה בהם קללת בלעם, כי לולי זאת לא היה סיחון יכול לכבשה כפירש"י כאן. הנה בתחילה לא היה לו תלות בענין אחר, אבל אחר שראה שישאל כבשו את ארצם, א"כ הא בהא תליא, כי אם לא הועילה כבישת סיחון להתיר ארץ מואב לישראל, א"כ ודאי קללת בלעם פעלה זאת. ואולם עכשיו יש לחשוב שלא הותרה ארץ מואב כי אם על פי סיחון, א"כ אפשר שלא קללת בלעם פעלה זאת, רק מה' היתה זאת כדי להתיר ארצם לישראל. לזה אמר 'כי ידעתי', שאז לא נולד לי שום ספק בזה, ובבואדי הייתי תולה בקללתך, אבל עכשיו אם תאמר לנו הפשט שעדיין אזהרה על מואב קיימת הוא, על כל פנים ינוח דעתם בצד אחד מהם, או שתפעל קללת בלעם [עתה ג"כ על ישראל, וכפי שפעלה על מואב שנכבשו ע"י סיחון], או שיתברר להם על כל פנים שאינם בסכנה כל כך, וינוח להם מעצביהם, ותהיה זאת נחמתם במה שלא הותרה האזהרה על מואב. ואם שלא יהיה מופת על פעולת קללתך, שמא ה' פעל כל זאת שייכבש סיחון ארץ מואב להתירה לישראל, על כל פנים ראוי אתה לקבלת שכר, ושכר הרבה טטול.

לע"נ מלכה ב"ר שלמה שרייבר יא"צ י"ז תמוז

שני אחים, אחד מת, ואחד נסתכן והבריא, אם מלין השלישי. (המשך משבוע העבר) והנה בשו"ת חלקת יואב (קמא יו"ד סימן כ"ז) פסק, דאם שני ילדים נסתכו מחמת המילה ואח"כ נתרפא, דאין למול בן השלישי, כיון דהוחזק שייכנסו בסכנה, ולא כדברי האבנ"ז הנ"ל.

והביא ראייה מהא דהקשה הגמ' (ב"ק מא.), דכיון דשור תם נסקל כשהרג אדם, א"כ היכי משכחת שור מועד - שהעידו עליו שלשה ימים לאחר כל נגיחה שהרג אדם, הרי כבר מנגיחותיו הראשונות היה לו ליסקל. ותירץ רב אשי דמיירי שבתחילה סיכן לשלשה בני אדם בשלשה ימים, והעידוהו על כך, אך לא הרגוהו היות ועדיין לא מת איש, ואח"כ נגח את הנגיחה הרביעית. ומדברי הרמב"ם (פ"י נזקי ממון ה"ג) מבואר, דמפרש הגמ' דמיירי בלא מתו אח"כ ג' אנשים האלו. הרי דנעשה מועד אף במה שסיכין גרידא. [אך רש"י (ד"ה שסיכין) ותוס' מפרשים הסוגיא במתו לבסוף והיינו דא"כ לא נעשה מועד]. ולפי הרמב"ם דנעשה מועד במה שסיכין האנשים, א"כ יש לומר גבי מילה, דאם נסתכו שני ילדים, הוי חזקה, ואין למול בן השלישי.

וכתב על זה האבני נזר (סימן של"ב), וז"ל: עתה ראיתי דברי כבודו הביא ראייה שגם במסוכן הוי חזקה מסוכן ג' בני אדם נעשה מועד, אין הענין נוגע לגידון נידן, דאחר

הגדרות אבני נזר - על ענייני מילה

וזה כוונת בלעם שהבין דבר זה כי ישראל מתגאים בהקב"ה, ולזה אמר ה' אלהיו עמו ותרועת מלך ב'ו', כי חלק ה' עמו, והש"ת יושב תהלות ישראל, ועל זה אנו מתגאים, ומכח כך אינם מתערבים בין הגויים, ולא רק במדבר כאשר על פי ה' יחנו, שאז אין חידוש שאין מתערבים בין הגויים, אלא גם בימי הגלות אשר אנו לחרפה ולמשל ולשנינה, ג"כ אינם מתבוללים בין הגויים, וזה החידוש בעיניו של אותו רשע, וזה שאמר 'מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו', היינו כאשר ישראל הם בראש צורים בימי הצלחה ועומדים על גבעות האשור"ר, ועם כל זה גם בזמן כזה הם בבחינת 'הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב', דאין רצונם להתחשב אף עם גוי אחד ואפילו בנימוסי העמים לא מתערבים.

ליכות והצלחה ש.ב.ש.ה.

ויאמר מואב אל זקני מדין. ברש"י: אמרו להם אין כוחו אלא בפיו. וצ"ב מהיכן ידעו זקני מדין כחו של משה, הא לא עשה שם במדין כלום. וצ"ל היות דכתיב גבי יתרו ששב אל ארצו ומקומו לגייר בני משפחתו, אז סיפר כל כחו וגבורותיו של משה, מזה ידעו כחו בפיו.

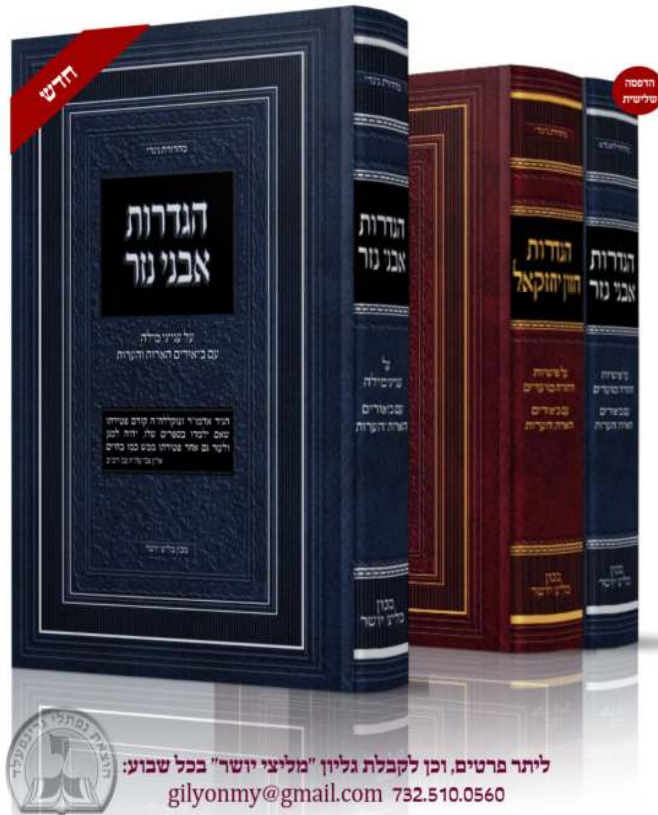
ועוד רמזו 'אין כוחו אלא בפיו', דאלמלי לא נכשל משה רבינו במי מריבה ודיבר אל הסלע, אז לא היה אופן לעשות כנגדו, אך כיון שאין כוחו אלא בפיו לדבר, והוא הכה בסלע, ונמצא עונו, על כן יש מציאות של ה'לעומת זה'.

לינו פה הלילה. ופרש"י: אין רוח הקודש שורה עליו אלא בלילה, וכן לכל נביאי אומות העולם וכו' כאדם ההולך אצל פילגשו בהחבא. ושאלני הר"י, א"כ איך כתיב אצל יעקב אבינו (פ' ויצא), ובשלמה המלך (מלאכים א' גה): 'בחלום הלילה'. ונ"ל דאצל בלעם היה זה קודם חצות לילה, זמן שליטת הסט"א, ואילו אצל יעקב אבינו ובשלמה המלך היה אחר חצות. וכן מה שאמרו חז"ל (ברכות נה): 'חלום שחרית', היינו מחצות הלילה ואילך דהוא כמו יום.

לע"נ הב' ישי בן חיים פסח הורוביץ ע"ה י"א צ"ט ז' תמוז

והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל אחיו את המדינית והמה בוכים פתח אהל מועד. ואמרו בסנהדרין (דף פ.), שאמר זמרי למשה רבינו: בן עמרם, הבועל ארמית אסורה או מותרת, ואם תאמר אסורה, בת יתרו מי התירה לך, נתעלמה ממנו הלכה, געו כולם בבכיה, והיינו דכתיב 'והמה בוכים פתח אהל מועד'. וכתב ביד רמ"ה (סנהדרין פב), וז"ל: משה הוי ליה למימר דניתנה תורה ונתחדשה הלכה, ולא אסרה תורה אלא מכאן ואילך, אבל מי שהיה נשוי ועומד קודם מתן תורה, לא נאסרה עליו, עכ"ל. והקשה הגר"י ענגיל (גליוני הש"ס שם), דהא פשיטא דבת יתרו נתייירה במתן תורה והוצרכה קידושין מחדש, וכמ"ש רש"י שם על דברי הגמ' 'בת יתרו מי התיר לך', שמשה קודם מתן תורה נשא, וכשנתנה תורה כולן בני נח היו ונכנסו לכלל מצות והיא עמהם. וא"כ אמאי אמר דמשו"ה היתה מותרת לו לפי שנשאה קודם מתן תורה ונתחדשה הלכה, הלא ממילא נתייירה וקידש אותה מחדש.

ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע: gilyonmy@gmail.com 732.510.0560

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר
חלת לחם על הלכות חלה - ברכת הבית על טוסטת חלה
במהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
הספר ראשית: עם הספר - ר' בנימין לעווין
הדפוס יצחק מייזניק שליט"א 322-347-0000

לע"נ הג"ר שמעון משה בר רפאל יהושע זעליג דיסקין זצ"ל
יא"ט ט"ז תמוז

כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב. הנה כוחם של ישראל הוא שידועים חשיבותם, ושעליהם נאמר 'ישראל אשר בך אתפאר', ואם יתבוננו ישראל בזה, לא יבקשו שום קירבות וחשיבות מאומות העולם. וכן מבואר במדרש (במדבר ב:ד): אומרים להם האומות לישראל 'שובי שובי השולמית שובי שובי ונחזה בך', שאומרים הדבקו לנו, בואו אצלנו ואנו עושין אתכם שלטונים הגמונים דוכסין, 'שובי שובי ונחזה בך', ואין 'נחזה' אלא שררה, שכן אמר יתרו למשה 'ואתה תחזה', וישראל אומר 'מה תחזו בשולמית', מה גדולה אתם לעשות לנו כגדולה שעשה לנו האלהים במדבר שהיינו חוטאים והוא מוחל לנו, ואומר לנו 'והיה מחניך קדוש', אף בלעם הביט בהם ויצאה עינו כנגדן שלא היה יכול ליגע בהם, שנאמר 'וישא בלעם את עיניו' אלו הם הדגלים, התחיל אומר מי יכול ליגע בבני אדם אלו מכירין את אבותיהם ואת משפחותיהם, שנאמר 'שוכן לשבטיו', מיכן למדנו שהיו הדגלים גדולה וגדר לישראל לכך נאמר 'איש על דגלו', ע"כ.

תולדות בעל החזון יחזקאל ז"ע

תהפוכות הזמן וים התלאה שעבר בחייו, לא הוו מכשול בפניו במחנה הנידח שבסיביר, בימים דוויים וסחופים כתב את חידושו על גבי נייר סיגריות שחולק בהקצבה ללא ספרים כלשהם, ובהסתמכו על זכרונם בלבד עמל רבות על חיבוריו, שם עמד לו פרי שינונו הסבלני, אך יחד עם אותו כח שינון, מסוגל היה ללמוד מסכתות שלמות בעיון עמוק בפרקי זמן קצרים ביותר. פעם סיפר שבבחרותו הצטרף ללמוד מסכת סוכה, ולמד את כל המסכת בשלושה ימים: יום חמישי ששי ושבת. והוסיף וסיפר שכאשר נבחן על המסכת, ידע את כל התוס' על בורין. שנים רבות לאחר מכן כשכתב את חיבורו לתוספתא על מס' סוכה, הסתמך בכתבתו על מה שהשתמר בזכרונם מן הלימוד ההוא. על המשמעות הנשגבה של עבודת חייו, ניתן ללמוד מצוואתו אשר בה בקש שספריו ילווהו אחרי מיתתו, ומן ההכרזה שהושמעה בהספדו, לפיה הבטיח להיות למליץ יושר לכל מי שילמד בספריו.

היות שיעקב ועשיו חלקו בנחלת ב' עולמות, עשיו לקח עוה"ז, ויעקב לקח עוה"ב, אמנם יש הרבה מצות שצריכין להתענג בהם, כגון שבת ויו"ט, לשמח חתן וכלה, והלא תענוגי עוה"ז מחלקו של עשיו הוא. על כן התחכם יעקב אבינו וקנה מעשיו בכסף מלא, כאמרו 'מכרה כיום, ד'כיום' ר"ת 'כ'ולם י'שבעו ו'יתענגו מ'טובך', היינו תענוגי מצות כגון שבת ויו"ט, עיי"ש איך מרומז הענין בתיבת 'שכם'. ויש להוסיף שרמז לו יעקב ליוסף בתיבת 'שכם' אחד, ר"ת ש'תאכל כל מ'עדים א'ם ח'פ' ד', והיינו כשיצוה ה' לאכול מעדנים, כבר דאגתי עבורי שלא ימנעך מה שבידתי לחלקי עוה"ב, כי לקחתי זה מעשיו.

אמנם להבין מה שאמר זאת דוקא ליוסף, נראה לי לפי שיוסף הוא מידת היסוד, וידוע דמשגל הוא שורש כל התענוגים שנפשו של אדם מחמדתו, ואמרו (ויק"ד יד:ה) אפילו חסיד שבחסידים אי אפשר בלי תאוה גופניות, ועונת ת"ח משבת לשבת, נמצא שבשבת הצורך להשתמש בכל התענוגים, על כן הזכיר זה דוקא ליוסף, שלצורך מצוה לא יהיה לו שום מניעה. ממוצא דבר אתה למד שיעקב באמת צריך להיות לו ב' עולמות, ואפילו עוה"ז חלקו של עשיו נטוה לו ע"י השתמשו בו למצוה, ודרך זה למד יעקב אבינו ע"ה לבניו שימצאו בכל דבר דרך היתר שבו, ועי"ז יוכלו להשיגו, דהלא באמת הכל נברא בשבילם, רק שצריך להתחכם בכל דבר איך לקחתו ע"י סיבת היתר. והנה בלק היה מואבי כמבואר בנזיר (כג:). בשכר מ"ב קרבנות שהקריב בלק הרשע זכה ויצאה ממנו רות, וידוע דרות היא מואביה, ואיך יהיה מנסיכי מדין (כדפירש רש"י ד"ה בעת ההיא), הלא מואב ומדין בתחילה היו שונאים זה את זה. ונראה לי, בדמדין היו אז הרבה חכמים וקוסמים כידוע, והיה שם יתרו שעבד כל העבודה זרה שבעולם עד שלא הכיר אלקותו יתברך, ומסתמא ידע כל עניני כישוף שנמשכים מעבודה זרה ועולמות החיצונים, וכשנתחכם וראה שכולם אין ואפס, ורק ניצוץ הקודש שנפל בתוכם הוא המחיה אותם, על כן בירר שטוב יותר להדבק בעצם הקדושה ופירש לו מעבודה זרה.

והנה בלק הלך למדין ללמוד מהם ונתחכם בחכמת הקסם, כמבואר בזוהר הקדוש ריש בלק ענין הצפור שעשה, עד שנתחכם עוד יותר מבלעם, ולפי שהיה זמן רב ביניהם ונתחכם אצלם, נמשכו אחריו והמליכו אותו משפחה אחת של מדינים כדפירש רש"י (כה:טו ד"ה נשיא בית אב), ולא הביטו על שנאתם למואב עם אשר יצא בלק ממנו, כידוע שהתבוללות אצל אומות העולם הוא מהדברים היותר קלים, דמה נפ"מ בין שקר זה לשקר זה.

אכן מעת שיצאו בני ישראל ממצרים ונעשו להם נסים גדולים, נתרגשו כל אומות העולם בפרט אותן שידעו שבני ישראל הולכים לירש ארצם, או שהיה להם דרך לעבור בגבולם, והראשונה היה אצלם לדרוש אל הקוסמים, כמו שאמר הכתוב 'כי הגוים האלו אל מעונוגים ואל קוסמים ישמעו', ובלק השיג בחכמת הקסם שבני ישראל יקחו ג"כ מארץ מואב, אשר כן היתה באמת אחר שנטהר בסיחון.

אך ידוע דהקוסמים אין מורים דברים ברורים, ועל כן לא ידע אם רק מקצת ארץ מואב מה שכבש מהם סיחון, או כולו, כי הכישוף הראה לו רק שייכבשו בני ישראל ארץ מואב, ולהיותו חכם גדול חקר בקדמוניות וראה הדרך שלימד יעקב אבינו ע"ה לבני ישראל שיוכלו לטהר הכל שיצטרך להם כנ"ל.

וזהו שאמר הכתוב 'וירא' לשון הבנה, 'בלק בן צפור' אז בהיותו עוד במדין, ולא מלך עדיין במואב, 'את כל אשר עשה ישראל' סבא 'לאמורי' עשיו אחיו, [ובזה מדויק תיבת 'עשה' לשון יחיד, דאם היה כוננו על בני ישראל, היה לו לומר 'עשו' לשון רבים], שלקח ממנו בדרך היתר ב' העולמות, ועל כן אמר 'כל', שלא די שלקח ממנו

וז"ל: דבריו צע"ג, דהא פשיטא דנתגיירה במתן תורה והוצרכה קידושין מחדש וע' פירש"י כאן, עכ"ל. עוד הקשה הגר"י ענגיל על מה שכתב היד רמ"ה דע"י מתן תורה לא נאסרה הנשואה מקודם לכן, דהרי אמרו (חולין יז.) במדבר הותר להן לישראל בשר נחירה, משנכנסו לארץ נאסר להן בשר נחירה, בעי ר' ירמיה איברי בשר נחירה שהכניסו ישראל עמהן לארץ מהו. ופירש"י: מהו לאוכלן אחר כניסתן, מי אמרין כי אסר רחמנא בשר נחירה לאחר ביאה, הני מילי לנחור אחרי כן לאכול, אבל הנחורות ובאות מן המדבר הואיל ובשעת נחירתן היתה תו לא מתסר, או דלמא לא שנא.

הרי חזינו מאיבעיא דר' ירמיה דאע"פ שהיו מותרין קודם מתן תורה, יש מקום לומר שנאסרו אח"כ, וא"כ מדוע כתב היד רמ"ה בפשיטות שע"י מתן תורה לא נאסרה מה שהיה מותר מקודם לכן.

וז"ל: וגם גוף הדבר שכתב דע"י מ"ת לא נאסרה הנשואה מקודם לכן, יש לעיין בו מאיבעיא דר' ירמיהו (חולין יז.), עכ"ל.

עוד הקשה הגר"י ענגיל, וז"ל: וע' נזיר נ"ד א' או בקבר לרבות קבר שלפני הדיבור ע"ש בתוס', עכ"ל. וכוונתו להקשות מהא דאמרו בנזיר (דף נד.) עה"פ 'או בקבר', זה קבר שלפני הדיבור והיינו קודם מתן תורה, ופירשו התוס' (ד"ה או), דהיינו גם אותן שמתו קודם מתן תורה וקודם שנאמרה פרשת טומאת מת, דסד"א 'אדם כי ימות באהל', מפרשה זו ואילך, תלמוד לומר 'או בקבר' לרבות קבר שלפני הדיבור שמטמא כמו קבר שלאחר הדיבור, עכ"ד. הרי מוכח מזה שגם אותם שמתו קודם מתן תורה נאמרה בהו פרשת טומאת מת, ודלא כמו שכתב היד רמה.

לזכות אלעזר חיים בן הינדא להצלחה בכ"ע

וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי, ויגר מואב מפני העם כי רב הוא ויקץ מואב מפני בני ישראל, ויאמר מואב אל זקני מדין עתה ילחכו הקהל את כל סביבותינו כלחון השור את ירק השדה, ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההוא. הנה בפסוקים הללו יש לדקדק הרבה, דהיה לו לומר 'וירא בלק בן צפור מלך למואב בעת ההוא', ולא היה צריך לומר עוד הפעם 'ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההוא'. עוד קשה מה שאמר 'כל אשר עשה', משמע דאם היה רואה מקצת לא היה מתירא. עוד קשה דמדוע אמר 'ישראל', הלא רק 'בני ישראל' סבבוהו, לא 'ישראל' סבא

שהכוונה ליעקב. גם יש להבין הלשון 'לאמורי', ופירש"י אלו ב' מלכים שהיינו בטוחים עליהם, עמדו אלו והרגום. דלפ"ז היה לו לומר 'למלך האמורי', כמו שאמר דוד המלך 'למכה מלכים גדולים לסיחון מלך האמרי ולעוג מלך הבשן ונתן ארצם לנחלה', ולא אמר 'ארץ האמורי לנחלה'. גם הלשון 'ויגר מואב', דכיון שראה בלק הוא היה לו לגור ומה נוגע ראיתו שיגור מואב. וגם יש להבין הלשון 'מפני העם מאד כי רב הוא', כיון שראה מה שעשה ישראל היה לו לירא, ומה זה אומרו טעם חדש 'כי רב הוא', דמשמע מחמת ריבוי הוא ירא, ואם לא היה רב אע"פ שראה שעשה נקמה במלכי האמורי לא היה ירא. גם הלשון 'ויקץ מואב מפני בני ישראל', מאי טעמא שינה מן 'העם', ל'בני ישראל'. ועוד דכולו מיותר, דהיה לו לומר 'ויגר מואב מאד ויקץ מפני עם בני ישראל'. ועוד דתיבת 'מואב' השני '[ויקץ מואב]', לכאורה מיותר, דידיעין דבדידיה עסקינן.

ונראה לי בהעשי"ת בהקדם דרשת רז"ל (ירושלמי סנהדרין פ"ה ה"א) דכל מה שעשו האבות היה בשביל להקל אחר כך על בני ישראל. ונקדים עוד דרשת רז"ל (בר"ר סוף פצ"ז): ואני נתתי לך שכם אחד גו' מיד האמורי הוא עשיו, שמעשיו דומים למעשי אמורי. וכתב ברביד הזהב, דענין שכם הוא,

הופיע

ערוך לנר - ברכת הבית

על מסכת כריתות

מהדורה מפורטת בתכלית ההידור והחיפוי

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
הפצה בארץ: גיטלו. הפצה בחו"ל: לעזרין
דיוור: eytauber@gmail.com

תולדות הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע

בעל מוח עילוי היה, מנתח נוקב וחודר מפריד דבר עד לשרשו, רושמי קורותיו יודעים לספר שבישבו פעם תחת צילו של אילן, אמר לחבריו שהיו עמו, שיוכל לומר להם את מספר העלים שעל האילן, ולאחר התבוננות מועטה בכתביו כדי דיבור נקב במספר העלים. 'ומאין נדע כי אכן קלעת אל המטרה?' - שאלוהו חבריו. אמר להם: 'הורידו מספר עלים מסויים מבלי שאדע מספרם ואומר לכם את אשר נשאר על האילן'.

כוחו מופלא זה ניצל בשעת הדחק לקיום מצות צדקה בהיותו אברך צעיר סמוך על שלחן חותנו בוולדאווקי, התדפק גבאי צדקה על דלת בית חותנו לאסוף מצרכים לעניי העיר לחג הפסח, בידו החזיק הגבאי סל מלא ביצים שאסף אל סלו, רבי צדוק הביט בפני האיש שעמד נכוחו בפתח הבית, והפסיד בצער: לא אוכל לצערי לתת מאומה בידכם כי סמוך אני על שלחן חותני, ומנוע אני מלתת ללא רשותו, וחותני אינו בבית, אולם עז רצוני לתרום משהו בכל זאת, הכיצד, רבי צדוק חכך רגע בדעתו, והוסיף אולי בכל זאת אוכל לתרום משהו בזאת שאומר לך את מנין הביצים שאספת אל סלך עד עתה, אחסוך לך את הטרחה למנות מספרן, ותהיה זאת תרומתי המצננה, כשחזר האוסף אל ביתו ומנה אותן חישב ומצא שאכן דייק רבי צדוק האברך במספרו.

לאחר שנתייתם מאביו בגיל שש, עבר לדודו הגאון רבי יוסף הכהן רבינוביץ בעל הכפות זהב, והנה אירע שדודו עזב את ביתו למרחקים לקבץ דמי קדימה לספר שעמד להדפיס, והנה עברו כששה חדשים ושום ידיעה לא הגיעה ממנו, בני הבית לא ידעו מנוחה לנפשם מרוב דאגה ומרוב צער, ולכן עשה אז השבעת חלום וגילו לו מן השמים היכן הוא וגם שנתקבל על הדרך לאב בית דין של קריניק והרגיע את רוחם, וכן היה, והיה זה כשנעשה בן שבע.

חלקו עוה"ב, אלא דגם בעוה"ז ותענוגיו חלקו של עשוי זכה ע"י חכמתו.

על כן המציא מזה דהיות שעם בני ישראל הולכים ערב רב, שהם אינם מצווים שלא ליקח ארץ בני עמון ומואב, (עיי' בשפתי כהן על התורה שכתב כן), יכבשו הערב רב כל ארצות עמון ומואב, ובני ישראל יזכו בהם על ידם, והודיע השערתו זאת למואב. וזהו שאמר הכתוב 'ויגר מואב מפני העם' היינו ערב רב שנקראים בכ"מ בשם 'עם' סתם, ואע"פ שלא חשב שיעשה ה' להערב רב נסים גדולים כל כך כמו לבני ישראל, על זה אמר 'כי רב הוא', היינו כח הנסתר תחתיהם, שיבא עיד"ז תועלת לבני ישראל שיוכלו לזכות בהארץ מידם, עיד"ז יעשה ה' נסים גדולים להערב רב שיוכלו לכבוש ארץ עמון ומואב, ומפני זה יראו מאד.

ומספר הכתוב רשעתם דמפני זה לבד עדיין לא היו מתרגשים כל כך, רק 'ויקץ מואב' הידוע, שכל היותו ע"י תפלת אברהם על לוט אביהם 'מפני בני ישראל'

שהם ירשו ארצם, כי לא הוקשה להם כל כך ביטול ממשלתם, כמו שהוקשה להם שבני ישראל ירשוהו ויהנו מארצם. ולזה הדגיש הפסוק פעם נוספת תיבת 'מואב' שהיה צריך לאהוב את בני ישראל.

אמנם בלק עדיין היה במדין, ולפי שהוא היה שונא גדול לבני ישראל, על כן התעניין הוא עצמו בדבר ואמר 'אל זקני מדין', כי לא למואב לבד יגיע נזק מבני ישראל, אלא גם למדין, כמו שהיה בסוף, אשר על כן יעצם להשלים עם המואבים ולחפש איזה עצה נגד בני ישראל, וכיון שראו המואבים שאוהב ארצם ומתעניין לטובתם, הכתירוהו עליהם למלך, וזהו שאמר הכתוב לבסוף 'ובלק בן צפור מלך למואב בעת ההוא' שראו התענינותו לטובתם כנ"ל.

לזכות ולרפור"ש י.ע.ב.

פסול מחובר בשטר קידושין. אמרו בקידושין (דף ה.): ומנין אף בשטר, אמר קרא ויצאה והיתה, מקיש הויה ליציאה, מה יציאה בשטר אף הויה בשטר. ולהלן (דף ט.): בעיר ר' שמעון בן לקיש שטר אירוסין שכתבו שלא לשמו מה, בתר דבעיא הדר פשטה, הויה ליציאה מקשינן, דאמר קרא ויצאה והיתה, ע"כ. וגם מהאי טעמא בעינן בקידושין שיכתוב השטר לשמה ומדעתה, וכן נקט הרמב"ם לדינא (אישות פ"ג ה"ד).

והקשה החזון יחזקאל שם, וז"ל: צ"ע למה השמיט הרמב"ם שיש פסול מחובר בשטר קידושין כמו בגט, דמדוע לענין לשמה ומדעתה, מקשינן הויה ליציאה, דכיון שעיקר קידושין ילפינן הויה מיציאה, מהאי טעמא נמי נקיש הויה ליציאה לענין מחובר, עכ"ל.

והנה בביאור הגר"א (אהע"ז סימן ל"ב ס"ד אות ט') כתב וז"ל: ויש מכשירין שטר קידושין במחובר, והוא דעת הרשב"א (סימן ת"ד), וכתב משום דדוקא בגיטין משום דכתיב 'ונתן' [לכן פסול מחובר], ובירושלמי אמרו משום דכתיב 'ספר' [לכן פסול מחובר, ולא בקידושין], עכ"ל.

והקשה החזון יחזקאל, וז"ל: דברי הרשב"א שדוקא בגיטין משום דכתיב 'ונתן', צ"ע, הלא 'לה לשמה' כתוב בגיטין, אך מדאמר קרא 'ויצאה והיתה', מקשינן הויה ליציאה, ובעינן שיכתוב שטר קידושין לשמה כמו גט. א"כ מהאי טעמא נמי נקיש הויה ליציאה גם לענין מחובר, ונימא דשטר קידושין שנכתב במחובר יהא פסול כמו גט שנכתב במחובר, עכ"ל.

והנה פסול מחובר בגט ילפינן משום דכתיב 'וכתב ונתן', מי שאינו מחוסר אלא כתיבה ונתינה, יצא זה שנכתב במחובר שמחוסר כתיבה קציצה ונתינה. וכתב החזון יחזקאל, דיש לבאר דין זה בשני אופנים, וז"ל: יש לחקור אם היינו דוקא אם הגט מחמת הויתו לא משכחת בו נתינתו מבלי קציצה, או דלמא אפילו אם הגט מחמת הויתו משכחת בו נתינה מבלי קציצה, אך אם הבעל דעתו שלא לתת הגט עד שיעשה בו מעשה קציצה, אז זה הוה נמי מחוסר קציצה, עכ"ל.

והנה הרמב"ם (גירושין פ"א ה"ו) כתב וז"ל: מנין שלא יהיה מחוסר מעשה אחר כתיבתו, שנאמר 'וכתב ונתן', מי שאינו מחוסר אלא כתיבה ונתינה הוא הגט הכשר,

יצא דבר שמחוסר קציצה אחר הכתיבה, לפיכך אם כתב גט על קרן הפרה נותן לה את הפרה, ואם חתך הקרן אחר שכתב ונתנו לה אינו גט, עכ"ל.

וכתב החזון יחזקאל, דמדברי הרמב"ם חזינן כצד השני, וז"ל: לכאורה משמע כצד השני מהא דאם כתב גט על קרן הפרה נותן לה הפרה, והגט מחמת הויתו משכחת בו שפיר נתינתו מבלי קציצה, ומ"מ אם חתך הקרן אחר שכתבו, ואח"כ נתן לה, אינו גט. וכן משמע מהא דאמר (ע"י גיטין כא: בתוס' ד"ה יצא) בכתב גט בקלף גדול ואח"כ חתכו שיש פוסלין, ואפילו אלה המכשירים היינו רק משום דזה לא חשיב קציצה. (ע"י תוספתא גיטין פ"ב ה"ו בחדושי חזון יחזקאל ד"ה כתב), עכ"ל.

ולפי יסוד זה, כתב החזון יחזקאל, דהדין שלא יהא מחוסר אלא כתיבה ונתינה, שייך רק בגט, ולא בקידושין, וז"ל: לפי האמור כל זה שייך בגט שהכל תלוי בבעל, שם ניתן להדרש מי שאינו מחוסר אלא כתיבה ונתינה, שהרי בידו לתת לה

אחר שנכתב, ואין מי שיעכב. לא כן בשטר קידושין שאין הדבר בידו לתת לה מבלי רצונה, אין מקום להדרש מי שאין מחוסר אלא כתיבה ונתינה, דאטו בידו לתת לה השטר קידושין אחר כתיבתו מבלי למלאות את רצונה בנוגע אל השטר כגון לחתוך ממנו, הרי הוכחנו שאפילו אם אחר כתיבתו נעשה מעשה קציצה נמי פסול, ובגט אם נכתב על קרן של פרה הלא בידו לתת לה את הפרה בחצרה בתורת גט מבלי עכוב ואין כאן מחוסר קציצה, אבל שטר קידושין שנכתב על קרן של פרה, אין לומר בזה שבידו לתת לה את הפרה ואין כאן מחוסר קציצה, שהרי בידה לעכב ולומר אני רוצה רק בקרן ולא בפרה. והיינו שכתב הרשב"א דדוקא בגיטין דכתיב 'ונתן', שהוא הנותן, ואין מי מעכב בידו עליו, שייך לומר מי שאינו מחוסר אלא כתיבה ונתינה, שבידו לתת לה אחר שנכתב מבלי שום עכוב, משא"כ בשטר קידושין.

ברם כל זה הוא לפי הרמב"ם שנקט (גיטין פ"א ה"ו) שפסול מחובר משום שנאמר 'וכתב ונתן', וז"ל: מי שאינו מחוסר אלא כתיבה ונתינה הוא הגט הכשר, יצא דבר שמחוסר קציצה אחר הכתיבה, עכ"ל. ובקידושין שאין הכל תלוי בבעל, אין דין זה נוהג, כמבואר לעיל, אך לטעם האמור בירושלמי ובתוספתא שפסול מחובר בגט משום דכתיב 'ספר', שייך שפיר האי פסול גם בשטר קידושין.

לזכות מ.ב.ה. להצלחה בכל מעשיו ידיו, ושמידה עליונה

וירא בלק בן צפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי וגו' ולכה נא ארה לי את העם הזה. ומפרש"י החילוק שבין 'ארה' ל'קבה', ש'ארה' היא רק להחליש את חבריו, ו'קבה' היא קשה להאביד זכרו ולהעבירו מן העולם מכל וכל. ויש להבין למה ביקש בלק רק להחליש ולא להעביר, ורק בפעם שניה כבר ביקש 'קבה', אבל מקודם רצה רק להחליש.

ולענ"ד אמרתי בזה, דמובא מהאריז"ל עה"פ 'וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור פתורה', דהנה שלחן תרגומו 'פתורא', לרמוז כי מה שעלה בדעתו של בלק להלחם בישראל היה כקרח שחלק עם משה לפי שעינו הטעתו שראה שמואל עומד מזרעו, וכן בלק בקסמיו ראה כי דוד מלך ישראל וזרעו עתידים לצאת מרות המואביה בת מלך עגלון שהוא מבני בניו של בלק, והנה מלכות בית דוד זכו ליטול כתר מלכות שהוא רמז אל זר זהב שעל השלחן הנקרא 'פתורא', וזהו מה שרמז בלק לבלעם שלא יתפחד מלהתקוטט עם ישראל המנצחים לכל האומות, דכתיב 'שמעו עמים ירגזו', דיכול הוא לנצחם ולא יפול בידם, כי הרי עתידים כל זרע בית דוד לצאת ממנו, עכ"ד. ולפ"ז אמרתי שמוכן מאוד בטוב טעם ודעת למה בלק ביקש רק 'ארה' לי, שזהו רק להחליש, כיון שבלק ידע שדוד מלך ישראל יהיה מזרעו, וא"כ לפי"ז להאביד את עם ישראל כבר לא יכולים בשום אופן, ואלא רק להחלישם לגרשם מן הארץ להיותם רחוקים ממנו ולא יותר, ולכן ביקש רק 'ארה' לי, אבל כשבלעם לא רצה לבוא, אז כבר ביקש רק לכבודו של בלעם 'לכה קבה לי', אבל הוא ידע שזה לא יעזור לו כלום אלא רק להחלישם.